

Wolne licencje i otwarte standardy dla odbiorców projektu „W Dialogu”

Michał Andrzej Woźniak

licencja: Creative Commons - Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 4.0

Wolne licencje i otwarte standardy mogą znacznie zwiększyć możliwości ponownego wykorzystania i dalszego rozwoju produktów projektu „W Dialogu”.

Projekt „W Dialogu” przewiduje wytworzenie szeregu różnego rodzaju produktów: dokumentów, analiz, opracowań, oprogramowania. Zdecydowana większość z nich spełniać będzie definicję utworu, a zatem zgodnie z prawem autorskim ich dalsze wykorzystanie będzie uzależnione od zgody ich autorów lub posiadaczy praw autorskich.

Zgoda autora lub posiadacza praw na wykorzystanie danego utworu w dany sposób to licencja. Legalne wykorzystanie utworów bez licencji ograniczone jest do bardzo zawężonego zakresu zwanego dozwolonym użytkowaniem, obejmującym m.in. prawo cytatu, parodii, czy kopiowania na potrzeby własne i osób pozostających w stosunku towarzyskim.

Projekt „W Dialogu” tworzony jest z założeniem jak najszerszego późniejszego wykorzystania jego produktów – będą one publikowane od razu na wolnych licencjach. W miarę możliwości oprogramowanie wytworzone w ramach projektu będzie też korzystało z otwartych standardów, co dodatkowo zwiększy możliwości adaptacji i wykorzystania go szeroko poza projektem.

Czym są wolne licencje?

Wolne licencje to udzielane przez autorów na ich utwory licencje gwarantujące odbiorcom i użytkownikom tych utworów tzw. cztery wolności:

- wolność uruchomienia (w przypadku oprogramowania) lub odbioru dzieła bez ograniczeń;
- wolność modyfikacji, ulepszenia, adaptacji;
- wolność rozpowszechniania bez ograniczeń;
- wolność rozpowszechniania modyfikacji, adaptacji, ulepszeń.

Wolne licencje można podzielić na odnoszące się do oprogramowania i pozostałe; oraz na copyleftowe i niecopyleftowe.

	Copyleftowe	Niecopyleftowe
Na oprogramowanie	<i>GNU GPL/LGPL/AGPL, MPL</i>	<i>MIT/X11, BSD, Apache</i>
Na inne dzieła	<i>CC By-SA</i>	<i>CC By</i>

Ze względu na swą specyfikę oprogramowanie obejmuje się specjalną klasą licencji tworzonych z myślą o oprogramowaniu właśnie. Na wszystkie pozostałe rodzaje utworów stosuje się zwykle wolne licencje z rodziny *Creative Commons*.

Licencje copyleftowe to licencje wymagające od osób wykorzystujących dany utwór w swojej twórczości (np. tworzących adaptację) opublikowania jej również na takiej samej licencji. Licencje niecopyleftowe takiego wymogu nie mają.

Czym są otwarte standardy?

Formaty wymiany danych oraz zapisu plików, które mają specyfikację dostępną publicznie i nie obciążoną kosztami lub ograniczeniami licencyjnymi, patentowymi czy prawnoautorskimi, to otwarte formaty. Otwarte formaty, które zostały standaryzowane przez jedno z ciał standaryzacyjnych (jak IETF, W3C czy Polski Komitet Normalizacyjny), nazywane są otwartymi standardami.

Spełniają one podobną rolę, jak przyjęta norma gniazdka elektrycznego – każdy może stworzyć wtyczkę lub gniazdko elektryczne kompatybilne z dostępnym na rynku sprzętem elektrycznym, ponieważ ich specyfikacja jest publicznie i nieodpłatnie dostępna.

Otwarte standardy pozwalają każdej osobie posiadającej odpowiednią wiedzę techniczną na stworzenie oprogramowania obsługującego je.

Wolne licencje z punktu widzenia odbiorcy

Z punktu widzenia odbiorcy objęcie oprogramowania i innych produktów projektu „W Dialogu” wolnymi licencjami oznacza, że nie jest wymagane uzyskiwanie odrębnej zgody posiadacza praw autorskich majątkowych w celu wykorzystania tych produktów w dowolnym celu, w dowolny sposób. Jedynym wymogiem jest podanie autorstwa, oraz – w przypadku produktów objętych licencjami copyleftowymi – opublikowanie swoich utworów opartych na produktach projektu na tej samej licencji.

Otwarte standardy z punktu widzenia odbiorcy

Dzięki stosowaniu otwartych standardów w oprogramowaniu tworzonym w ramach projektu istnieje większa szansa na rozszerzenie go o nowe funkcjonalności lub połączenie z innym oprogramowaniem wykorzystywanym przez odbiorców projektu. Przekłada się to też na większą łatwość w znalezieniu ewentualnych wykonawców dalszych prac rozwojowych tych produktów.